

Ma. prop. J. Vachel'ile.
4.5.39 H. Kadner.

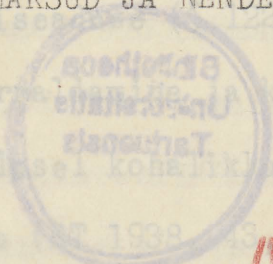
Diplomitöö
370282

Kõiks arvestat, diplomitöö
4/5/39

E. V.
TARTU ÜLIKOOLI
ÕIGUS. ABUSKONN
31. det 88.
N° 357
TARTU

LINNAMAKSUD JA NENDE ÕIGUSKAITSE.

LINNAMAKSUD JA NENDE ÕIGUSKAITSE.

1A 2697

Tartu Ülikooli Õigustea-
duskonna üliõpilase Theo-
dor Juhanson'i diplomitöö.

Tartus, 1938.

Lajetõevud õigustead. 20.11.38

LINNAMAKSUD JA NENDE ÕIGUSKAITSE.

Sissejuhatus.

Kehtiva Põhiseaduse (§ 122) järgi toimub kohaliku valitsemisala korraldamine ja kohalikkude elualade arendamine seaduse alusel kohalikkude omavalitsuste kaudu.

Linnaseaduse (RT 1938, 43, 404) § 10 põhjal teostab linna administratiivpiires neid põhiseaduslikke ülesandeid linnaomavalitsus.

Linnad, meie vanimad omavalitsused, on arenenud ja kasvanud kaubanduse ja tööstuse keskustena. Pika eest kestel on neil kujunenud omaette maksusüsteem, mis on aga juba vananenud ja ei võimalda linnadele küllaldasi sissetulekuid nende peal lasuvate mitmesuguste rohkete ülesannete täitmisel. Seoses viimase asjaoluga on linnamaksude ümberkorraldamise küsimus juba aastaid päevakor-

ral. Esimeseks sammuks linnamaksude ümberkorraldamisel on trahterimaksu täielik ümberkorraldamine ja kogukonnamaksu sisseseadmine. Linnamaksude üldise reformini pole meil aga senini veel jõutud.

LINNAMAKSUD JA NEIPE OIGUSKAITSE

1. P e a t ü k k .

Linnamaksude seaduslikud alused.

Prof. J. Vaabel oma töös „Eesti riigi-maksundusõiguse põhiprobleeme“ mainib, et moodsad konstitutsioonid tunnevad põhilauset, mille järgi kodanikke võib maksustada ainult seaduse põhjal. Ka meie Põhiseaduse §29 ütleb: „Ühtki avalikku maksu ega koormatist ei või kellelegi peale panna muid kui seaduse alusel“ ning § 124: „Kohalikel omavalitsustel on õigus seaduse alusel oma ülesannete täitmiseks võtta makse ning peale panna koormatist“.

Need kaks Põhiseaduse normi määravad meie maksundusõiguse põhialused, mille järgi võib maksutulude hankimine nii riigi kui omavalitsuste heaks toimuda Eestis ainult seaduse alusel. Linnaomavalitsus-

te heaks võetavate maksude aluseks on peamiselt ka-

Linnaseadus, mis loetleb terve rea makse, millised moodustavad puhtakujulised linnamaksud ja mida Linnaseaduse § 177 põhjal võivad linnavalitsused võtavad Linnaseaduses ettenähtud korras ja alustel.

Peale puhtakujuliste linnamaksude saavad linnad osa- ja lisamaksusid riiklikkudest maksudest, mis ei osutu iseseisvateks maksudeks, vaid on põhilikult riigimaksud.

Omapärase maksutüübi moodustab trahterimaks, mida võetakse Eesti iseseisvuse ajal ümberkorraldatud

Trahterimaksuseaduse (RT 1935, 109, 899) põhjal.

Selle seaduse järgi on läbi viidud põhimõte, et omavalitsustel pole midagi kaasa rääkida maksu määramisel ega võtmisel, kuna see toimub riikliku aparadi kaudu.

Allpool võtame need maksugrupid eraldi ligema vaatluse alla.

2. Peatük. K.

Puhtakujulised linnamaksud.

Linnaseaduse § 177 põhjal võivad linnaomavalit-
sused võtta järgmisi makse:

§ 1. Kinnisvaramaks.

Kinnisvaramaksuga maksustatakse linna administ-
ratiivpiires asetsevad kinnisvarad, kusjuures riigile,
omavalitsustele ja kaitsele kuuluval hooned neis
osades, mida kasutatakse oma asutiste paigutamiseks,
maksustatakse poolle määratl.

Maksustamisele ei kuulu:

- 1) hariduslikeks, teaduslikeks, hoolekandelisteks
ja ravimise otstarveteks määratud, samuti teaduslike-
le ühingutele ja asutistele kuuluvad maad ja hooned
(muuseumid, vanadekodud, lastekodud, ravilad jne.),
kui neid ei kasutata tulusaamise otstarbel;
- 2) kirikute ja usuühingute ning viimaste liitude
maad ja hooned, mis teenivad otsesid usulisi tarvidu-
si (kirikud, matmispaigad, palvemajad jne.) ühes nen-

de juurde kuuluvate abihoonetega, kui viimaseid ei kasutata kasusaamise otstarbel;

3) üldkasutamiseks määratud raudteeliinide all olevad maad ja neil maadel raudteeliikumise tarvidusteks püstitatud hooned.

Peale selle võib linnavolikogu vabastada kinnisvaramaksust ja maksustada vähemal määral:

1) kõik või mõned liigid uuesti ehitatavaist hoonest, kuid mitte üle 6 aasta, arvates ehitamise algusest;

2) vähetulusad või väikese väärtusega varad;

3) aiad ja pargid, millel ei ole ärilist otstarvet, samuti ka iluaiad ja muruplatsid tänaväärsete esikülgede ees;

4) maatükid, mis on antud nende omanikkude poolt üldkasutamiseks;

5) ajaloolise tähtsusega varad.

Kinnisvaramaksuga maksustamise aluseks võetakse linnavolikogu määramisel kinnisvarade keskmine puhas-

tulus- või nende väärtus.

Hoonestamata maad, samuti tööstus ja kaubandus-
ettevõtted maksustatakse väärtuse alusel.

Maksu suuruse määrab linnavolikogu kuid mitte
kõrgema kui 20% vara keskmisest puhastulusest või 2%
vara väärtusest.

Üldhindamise läbiviimise määramine on linnavoli-
kogu suvaline asi, kuna üksikute kinnisvarade ümber-
hindamine enne üldhindamise tähtaega toimub linnavalit-
suse otsusel seaduses ettenähtud kordadel (L-s § 200).

Kinnisvara puhastulus määratakse (kindlaks kogu-
tulususe järgi, arvutades sellest maha linnavolikogu
määramisel protsentuaalselt kogutuludest: 1) kulud
riigi- ja omavalitsusmaksude ja kodade maksude tasu-
miseks; 2) kulud vara valitsemiseks, hooldmiseks, kor-
rashoiuks, remondiks ja kindlustamiseks; 3) kulud ren-
di maksmiseks maa eest, kui hooned on püstitatud ren-
dimaal; 4) kulud sõidu- ja kõnniteede korrashoiuks
ja parandamiseks; 5) kohalikkude olude järgi võimalik

tulude puudujätkeruumide tühjalt seismise tõttu. Peale tähendatud kulude võib kogutulususest määrata ka arvatava veel muid kulusid linnavolikogu poolt arvestatavate juhtnööride alusel. Maksustamisel väärtuse järgi määratakse kinnisvara väärtus kindlaks vastavalt sama liiki varade müügi hindadele, kui aga selliseid andmeid ei leidu, siis arvestades hinnatava kinnisvara tulekindlustushinnet või pikalaenukrediidi aluselise hinnet või materiaalse väärtust. Materiaalse väärtuse järgi hinnatud hoone väärtusele lisandatakse krundi ja hoonetealuse maa väärtus, tulekindlustuse hindamise järgi kindlakstehtud hoone väärtusele aga peale selle veel hoone alusmüüri väärtus. Krundi ja hoonetealuse maa väärtus määratakse kindlaks arvestades müügihindu või pantimise hindamist, alusmüüri väärtus - materiaalse hindamise põhjal. Linnavolikogu võib oma määrusega kohustada kinnisvarade valdajaid või nende asemikke esitama andmeid

...utvara koosseisu ja sellest saadava tulude kohta. Saadud
 -am teandmed parandatakse ja täiendatakse linnavalitsuse
 -na poolt kogutud andmetega, pannes tarviduse korral toi-
 me vara ülevaatuse oma esindajate kaudu. Sel teel
 -ava inkihangitud andmeil määrab Linnavalitsus kinnisvara vää-
 -rüm ebasuse või tulususe, mille järgi arvutatakse maks vas-
 -sias, võrreldavalt linnavolikogult määratud protsendile. Määratud
 -ennidmaksust teatab linnavalitsus maksukohuslasele vähemalt
 -teel üks kuu enne maksutähtaega.

§ 2. Kogukonnamaks.

...Kogukonnamaks on uus maks meie linnamaksude süs-
 -de teemis ja selle maksu linnades sisseseadmise küsimus
 -a oli kaalumisel aastaid. Oma iseloomult on kogukonna-
 -m maks sama, mis valdades isikumaks. Isikumaksu (kogu-
 -e konnamaksu) sisseseadmise vastu vaieldi eriti ägedas-
 -e ti finantsteoretikute poolt ja päris põhjendatult.

Väideti, et isikumaks (kogukonnamaks), kui maks igalt
 -a kodanikult ühtlaselt, on äärmiselt ebaõige maks, ku-
 -bi ei arvestata isiku varandust ja tulusid, vaid mak-
 -sualuseks on kodanik kui selline. See maks lasub rän-

ga koormana kehvemale rahvakihile, kuna jõukamaile ei tee selle maksu kandmine mainimisväärseid raskusi.

Sellise pahe osaliseks vältimiseks on omavalitsuste esinduskogudele jäetud võimalus jaotada maksukohuslasi liikidesse nende jõukuse järgi ja määrata üksikutele liikidele maksumäärad, kusjuures kogukonnamaksu juures kõrgema ja madalama maksumäära vahe ei või olla suurem kui viiekordne.

Teiselt poolt toodi kogukonnamaksu sisseseadmise kaitseks ette linnade tulude suurendamise vajadust ja lähema sideme loomist omavalitsuse ja linna kodanikkude vahel.

Kogukonnamaks seati meil sisse 1936. ja seda maksu võetakse linna kodanikelt 20 kuni 60 aastani. Kogukonnamaksu suuruse määrab linnavolikogu, kusjuures see ei või ületada 20 krooni aastas.

Kogukonnamaksu alla ei käi: 1) tegelikult sõjaväe-teenistuses olevad isikud (välja arvatud õppustele võetud reservlased) tegeliku sõjaväe teenistuse kestel ja kogu selle aasta jooksul, mil nad vabastatakse te-

gelikust sõjaväeteenistusest; 2) riigi-, omavalitsus- või eraasutiste hoolekandel ülalpeetavad, samuti ka riigi või omavalitsuste poolt hoolekandelist abi saavad isikud; 3) vähemalt 40% töövõimest kaotanud Vabadussõja invaliidid, kes on õigustatud sama pensioni Sõjaväelaste pensioni seaduse alusel, kaasa arvatud need isikud, kes on kaotanud pensionisaamise õiguse Autasumaa tarvitamise seaduse § 6 põhjal; 4) vähemalt 40% töövõimest kaotanud Maailmasõja invaliidid, kes saavad toetust.

Peale selle on linnavalitsusel õigus mõjuvatel põhjustel vabastada kogukonnamaksust üksikuid isikuid nende palvel.

Kõik kinnisvara omanikud või nende asemikud on kohustatud andma igal aastal hiljemalt 30. detsembriks linnavalitsusele nende majades 15. detsembril elutse- nud isikute nimestiku, kusjuures linnavalitsusel on õigus selle nõudmise mittetäitjaid ja ebaõigete andmete esitajaid trahvida kuni 50 (krooniga).

Kogukonnamaksust ja trahvidest laekunud summad

tarvitatakse hoolekandekulude katteks.

§ 3. Lõbustusmaks.

Lõbustusmaksu võetakse: 1) linna piires korraldatavalt avalikelt ettekannetelt, pidustustelt ja lõbustustelt, kuhu pääs on maksuline; 2) linna piires asetsevatelt restoranidelt, kohvikutelt ja muudelt sarnastelt asutistelt, kui neis esitatakse muusikat või pakutakse muid lõbustusi.

Lõbustusmaksu võetakse: 1) pääsmete järgi lisana pääsme hinnale; 2) restoranidelt, kohvikutelt ja muudelt asutistelt samuti kinodelt, vaireteeteatritelt ja tsirkustelt - kas pääsmete järgi lisana pääsme hinnale või istekohtade arvu järgi või üldsummas.

Lõbustusmaksu määramisel pääsmete järgi tasub lõbustusmaksu pääsme lunastaja, aga maksu määramisel istekohtade arvu järgi või üldsummas - asutise pidaja.

Maksu määrab linnavolikogu 5% kuni 50% ulatuses pääsme hinnast, istekohtade või üldsummas maksustamisel aga omal äranägemisel.

Lõbustusmaksuga üldsummas maksustamisel määrab linnavolikogu kindlaks lõbustusmaksu üldsumma terve aasta peale üksikute asutiste liikide (restoranide, kinode jne.) järgi, kuna linnavalitsus jaotab üldsumma üksikute asutiste vahel.

§ 4. Maks kasvuhooneilt, aiandusettevõttelelt, piimatootmisettevõttelelt, linna ja seakasvatustelt.

Selle maksu alla käivad linna piires asetsevad kasvuhooned, aiandusettevõtted, piimatootmisettevõtted, linna- ja seakasvatused, kui neil ettevõtteleil on äriiline iseloom ja kui nad ei kuulu ärimaksustamisele.

§ 5. Veo- ja kandekaupluse maks.

Veo- ja kandekaupluse maksu võetakse isikult, kes linna piires kauplevad ärimaksuvabalt kande- või veoviisil või igasugustes liikuvates müügikohtades.

Maks tasutakse 1. jaanuariks terve järgneva aasta ette; aasta kestel kaupleva hakkaja tasub maksu enne kauplemise algust. Pärast 1. juulit kaupleva hakkamisel kuulub maks tasumisele poolel määral.

§ 6. Vooriärimaks.

Vooriärimaksu alla käivad isikud, kes tegutsevad linna piires vooriäri alal, vaatamata nende elukoha peale. Linnavolikogul on õigus jaotada maksukohuslasi liikidesse ja määrata üksikutele liikidele eri maksu-määrad. Maks tasutakse linnavolikogu poolt määratud tähtajal poolaastakaupa. Juhul, kui hobune või muu veo-loom võetakse vooriärisse pärast maksutähtaega, tasu-takse maks ühe kuu jooksul arvates numbri võtmise päe-vast.

§ 7. Paadimaks.

Paadimaksu võetakse veoäriks tarvitataavailt või väljaüuritavailt paatidelt ja süstadelt, kusjuures linnavolikogul on õigus jaotada maksukohuslasi lii-kidesse erimaksumääradega. Paadi või süsta omandamise korral pärast maksutähtpäeva maksustatakse nad arvates omandamise ajast, kusjuures maksusumma määratakse pro-portsionaalselt tarvitamise kuudele.

§ 8. Reklaami- ja kuulutusemaks.

Reklaami- ja kuulutusemaksu võetakse igasugus-

telt avalikult väljapandud ärilist iseloomu kandvailt reklaamidelt ja kuulutustelt, sealjuures ka valgus- ja liikuvailt reklaamidelt. Igat liiki ametlikud kuulutused ei käi maksu alla.

§ 9. Hobuste- ja sõidukite-maks.

Selle maksu alla käivad linna piires peetavad hobused ja sõidukid. Maksust on vabad: 1) riiklikkude asutiste, sõjaväe, piirivalve, kaitseliidu ja tuletõrje hobused ja sõidukid; 2) välisriikide diplomaatiliste- ja konsulaaresindajate hobused ja sõidukid; 3) hobused ja sõidukid, mis on maksustatud vooriäri-maksuga; 4) hobused ja sõidukid, kui nad ei viibi linnas üle ühe kuu; 5) lihtsad sõidu- ja veovankrid, samuti lihtsad saanid ja reed.

§ 10. Koeramaks.

Koeramaksu võetakse linna piires peetavatelt koertelt, kusjuures maksustamisele ei kuulu politsei, sõjaväe, piirivalve, kaitseliidu ja tuletõrje koosseisus olevad koerad ning diplomaatiliste- ja konsulaaresindajate koerad. Peale selle on maksust vabad

ketis peetavad õuekoerad ja koerad keda ei peeta

linnas mitte üle ühe kuu.

§ 11. Jalgratta-, jahtide- ja mootorpaadimaks.

Selle maksu alla käivad linna piires sõiduks

peetavad jalgrattad, jahid ja mootorpaadid. Maksust

on vabad: 1) avalikeks ülesanneteks kasutatavad po-

litsei, sõjaväe, piirivalve, kaitseliidu ja tuletõr-

je jalgrattad, jahid ja mootorpaadid; 2) diplomaati-

liste ja konsulaaresindajaile kuuluvad jalgrattad,

jahid ja mootorpaadid ning 3) jalgrattad, jahid ja

mootorpaadid, mida ei peeta linnas üle ühe kuu.

§ 12. Hooajamaks.

Hooajamaksu võetakse suvitus- või ravitsusko-

haks tunnustatud linnades hooaja kestel linna asujailt.

Maksust on vabad:

1) linnas ametlike ülesannete täitmisel viibi-
vad isikud;

2) lihttöölised ja majateenijad;

3) lapsed alla 14 aasta;

4) mereäärsetes linnades - laevadel teenivad

ning laeva peatuse tõttu linna piires viibivad isikud;

5) isikud, kes ei peatu linnas üle 5 päeva.

Peale selle on linnavolikogul õigus vabastada

hooajamaksust ka teisi isikuid.

Hooajamaksust läekunud summasid võib kasutada ainult linna kui suvitus- või ravitsuskoha korrastamiseks ja suvitus- ning ravitsusolude parandamiseks, kusjuures selle maksu laekumise ja kulutamise kohta peetakse eriarvet.

§§ 4 - 12 nimetatud maksude võtmise ligema kor-

ra ja maksu suuruse määrab linnavolikogu, kusjuures

maksude määrad kinnitab siseminister kokkuleppel majandusministriaga.

Veo- ja kandekauplusemaksu, vööriärimaksu, paa-

dimaksu, hobuste- ja sõidukitemaksu, koeramaksu ning

jalgratta-, jahtide- ja mootorpaadimaksu tähtajaks

mitte tasumisel ja reklaami või kuulutuse ilma maksu

tasumata esitamise või väljapanemise korral nõutakse

need maksud sisse kahekordses suuruses.

§ 13. Laevade ja pargaste talvitusmaks.

Linna piirkonna vetes talvitujailt laevadelt ja pargastelt, mis kuuluvad põhiärimaksu alla, võetakse talvitusmaksu, mille võtmise lähema korra ja suuruse määrab linnavalikogu, kusjuures maksumäär ei või ületada 10% riigile makstava laeva äritunnistuse hinnast.

§ 14. Mitmesugused väiksemad maksud.

Peale eespool loetletud maksude on linnaomavalitsusel õigus võtta veel järgmisi makse:

a) Kaubamaks raudteel ja siseveeteedel linna ja linnast välja veetavalt kaupadelt. Seda maksu võib võtta raudteejaamadesse ja sadamasse viivate teede ehitamiseks ja paremasse korda seadmiseks ja ainult siis, kui harilikest linnaomavalitsuse tuludest ei jätku tähendatud tarviduste täitmiseks.

Maksu sisseseadmise küsimuse otsustab siseminister kokkuleppel majandus- ja teedeministriga ja ning ära kuulanud Kaubandus-Tööstuskoja, Põllutöökoda ja vastavate maavalitsuste arvamised.

EX. NÖ. N. T. T.

b) Turu- ja laadamaksu võetakse turgudel ja

tänavatele kaupadega peatuvailt koormatelt ja müügiks
 toodud loomadelt. Maks ei või ületada tänavate ja
 platside puhastamisega seotud tegelikke kulusid ühes
 sissenõudmise kuludega. Maksu suuruse ja maksu
 võtmise lähema korra määrab linnavolikogu. Maksu lae-
 kumise ja kulutamise kohta peetakse eriarvet.

b) Ehitusprojektide kinnitamise ja ehitusluba-
 de väljaandmise eest võetakse maksu linnavolikogu
 poolt määratud suuruses, alustel ja korras, kusjuu-
 res maksu suuruse kinnitab siseminister kokkuleppel
 majandusministriga.

d) Oksjonimaksu linna oksjonipidaja poolt pee-
 tavailt oksjoneilt võetakse mitte üle kahe protsen-
 di oksjonil saadud summast peale oksjonipidajale
 mineva kahe protsendi.

e) Maksu linnaomavalitsuse kaalude ja mõõtude
 tarvitamise eest võetakse linnavolikogu poolt mää-
 ratud suuruses ja korras. Maksumäärad kinnitab si-
 seminister kokkuleppel majandusministriga.

f) Kantseleimaksu võetakse linnaomavalitsuse

asutiste poolt väljaantavate tunnistustelt, ärakirjadelt ja väljavõttele 25 senti leheküljelt. Kantseleimaksu võetakse eriliste kantseleimärkide kustutamise teel vastavatel dokumentidel. Kantseleimaksust on vabad kohtuasutistele esitatavad tunnistused vaevasuse õiguse saamiseks ja isiku tunnistused.

3. P e a t ü k k.

Osa- ja lisamaksud riigimaksudele.

§ 1. Tulumaks.

Osa- ja lisamaksudest riigimaksudele on suuremaks tulumaks. Tulumaksu seaduse § 91 põhjal arvatakse selle seaduse järgi laekunud maksust ja viivitusrahast iga kuul/3 omavalitsustele. Sellest summast läheb linnadele 40%, maavalitsustele 40% ja valdadele 20%. Üksikute omavalitsuste vahel jaotatakse summad vastavalt viimasele üldrahvalugemisel kindlaks tehtud harilikule elanikkude arvule, kui viimasest üldrahvalugemisest ei ole möödunud üle 5 aasta. On aga viimasest üldrahvalugemisest möödunud üle 5 aas-

siis toimub nende summade jaotamine kuni uue üldrahvalügemise andmete avaldamiseni vastavalt Riigikogu valimiste, rahvahäletamise ja rahvaalgatamise toimetamiseks peetavate hääleõiguslike kodanikkude nimekirjadesse kantud arvule.

Linnadele kuuluya osa tulumaksust jagab majandusminister Tulu- ja lisaärimaksu arvepidamise, aruandmise ja laekunud summade liiklemise määruse (RT 1934, 7, 59) alusel.

§ 2. Ärimaks.

Ärimaksu võetakse Otsemaksude seaduse põhjal ja on puhtakuuline riigimaks. Maksustamisele ärimaksuga kuuluvad kaubanduslikud ja tööstuslikud ettevõtted. Ärimaks koosneb põhi- ja lisaärimaksust. Põhiärimaks tasutakse äritunnistuste lunastamisel kaubanduslike ja tööstuslike ettevõtete poolt. Maksu suuruse määramiseks on jagatud kaubanduslikud ettevõtted nelja ja tööstuslikud ettevõtted kaheksasse järku.

Ärimaksu muudatuste seaduse omavalitsuste heaks võetavate lisamaksude osas (RT 1928, 44, 256) § 4 järgi on linnaomavalitsustel õigus linna piirides asetsevate kaubanduslikkudelt ja tööstuslikkudelt ettevõtetelt võtta oma heaks lisapõhiärimaksu kuni 50% riigi põhiärimaksu määrast.

Linna piires asetsevatele ettevõtetele antakse äri tunnistused välja linnaomavalitsustest, kes ühtlasi nõuab sisse nii põhiärimaksu kui ka lisapõhiärimaksu, kusjuures põhiärimaksu summa kantakse üle Eesti Panga kohaliku osakonda riigi tuludele.

b) Lisaärimaksu võetakse riigi heaks : 1) aktiivsiaseltsidelt ja muilt avaliku aruandmise korrale alluvailt ettevõteteilt : a) kapitalimaksuna ja b) käsuprotsendimaksuna ning 2) muilt ettevõteteilt puhaskasumaksu näol. Peale riigimaksu võetakse linnaomavalitsuste heaks linna piires asetsevatele ettevõteteilt lisamaksu $1/8$ lisaärimaksu määrast.

Lisamaks tähendatakse maksulehel ja nõutakse sis-

ühes ühes trahtermaksuga (RT 1928, 44, 256 § 13).

4. P e a t ü k k .

Trahterimaks

Kuni uue Trahterimaksu seaduse (RT 1935, 109,

1899) kehtima hakkamiseni baseerus linnaomavalit-

trahterimaksu võtmise võtmine veneaegsel Trahter-

trahterimaksu seadusel (VSK XIII k., 2 j.) ühes selle hi-

isemate eestiaegsete muudatustega, mille järgi

trahterimaksu võtmine ja määramine oli jäetud täiel mää-

ral linnavolikogudele, andes neile õiguse liigi-

tada trahterariseid ja määrata igale liigile eral-

di maksusumma.

Kuigi see jaotamisprintsiip tundub täiesti

õiglasena, tekitab ta tegelikult elus palju aru-

saamatusi ja segadusi, mis omakorda põhjustas sea-

duse muutmise vajaduse.

Uue Trahterimaksu seadusega on aga rasutud

teise määrusse. Linnaomavalitsused on maksu mää-

ramisest ja arvestamisest täielikult välja lüli-

aj buttatud, kuna kõik on antud riikliku maksuaparaadi
 - ja üldkorraldada. Linnaomavalitsuste osa seisab ainult
 selles, et võtta maksu vastu, mis tema arvele on
 - ja makstud vastavasse pankka.

Uue Trahterimaksu-seadusega on tunduvalt pii-
 - ratud ka maksukohustust ja ühes sellega ka maksus-
 - tamisele kuuluvaid asutisi kui selliseid.

Uue seaduse mõttes loetakse trahteriärideks
 - ja kõik ettevõtted, kus müüakse alkoholseid jooke ko-
 - haltarvitamiseks, seega kõik alkoholsete jookide-
 - ga kauplevad ettevõtted, nagu vana seaduse järgi-
 - gi. Tunduvalt on piiratud aga mittealkoholsete
 - jookidega kauplevate ettevõtete maksustamisele
 - kuuluvast. Nii kuuluvad kohvikud maksustamisele
 - ainult niivõrd, kui võrdnad ruumelt ühenduses
 - ettevõtetega, kus kaubeldakse alkoholsete jookide-
 - ga ja teiseks - kui neis istekohtade arv ületab
 - 85 või kui külastajaile otseseks kasustamiseks
 - määratud ruumide põrandapind ületab 85 m². Seega

Peale selle on aga seadusega hoopis vabastatud terve liikettevõtteid, nagu pidude einelauad, kui peo kestus ei ületa üht ööpäeva ja pidusid ei korraldata samas ruumes mitte üle nelja korra ühe kuu kestusel; samuti on vabastatud maksustamine einelauad rongel, laeval, lennukil ja omnibusel. Maksustamise aluseks on ettevõtte Ärimaksuseaduse järgi arvutatud läbikäik. See on maksustamise aluseks võetud ärimaksu andmed. Maksu võetakse maksustatavast läbikäigust 2-6%, vastavalt ettevõtte iseloomule. Maks määratakse kindlaks vastava maksuinspektori otsusega ja see maksustamisotsus saadetakse ettevõtte pidajale hiljemalt ühel ajal lisaärimaksuga mak-

sustamise otsusega. Tegelikult toimub aga maksmine sel teel, et maksukohuslane - ettevõtte pidaja või rentija arvutab iga möödunud kalendrikuu läbi käigu alusel trahterimaksu ja tasub selle hiljemalt järgneva kuu viiendaks päevaks. Seejuures on aga maksuinspektoril õigus maksukohuslase palvel või omal algatusel muuta maksukohuslase poolt arvatud ja tasumisele kuuluvat kuumaksusummat, arvestades ettevõtte viimase aja tegevust.

Peale maksukohuslase poolt tasutud kuumaksude arvestamist juurdenõutud maksusumma tasutakse hiljemalt ühe kuu kestusel, arvates maksustamisotsuse kättesaamise päevast.

Kõigest eeltoodust nähtub, et trahterimaksu arvestamise aluseks on ettevõtte läbikäik. Ärimaksuseaduse alusel. Seejuures kohaldatakse trahterimaksu alal maksustamiskorraldusile Maksustamiskorraldusseaduse eeskirju ja maksustamiskorraldusrikkumisele samas seaduses ettenähtud trahvieskir-

Uue Trahterimaksu seadusega ühelt poolt tunduvalt piirati linnaomavalitsuste enesekorraldust oma maksude määramisel ja otsustamisel ning teiselt poolt vähendati tulusid trahterimaksust.

5. P e a t ü k k .

Maksutulude osa linna eelarves.

Maksutuludel on tähtis osa linnaomavalitsuste eelarvetes, moodustades ligemalt 50% kogu tuludest.

Kuukirjas "Eesti Statistika" toodud kokkuvõteteil on linnade tulud maksudest olnud:

eelarve aasta	üldsumma kroonides	%
1933/34	4.225.330	42
1934/35	4.248.154	42,3
1935/36	4.319.437	47,2
1936/37	5.298.211	49,9

Eespooltoodud andmeid näitab maksutulude protsent pidevat tõusu, ja täie põhjusega võib arvata, et 1936/37. ja 1937/38. eelarveaastail see tõus jätkub.

kogukonnamaksu arvel, mida 1936. aastal võeti poole ja 1937. aastal juba täies suuruses.

Küll puuduvad kokkuvõtted linnade kahe viimase aasta tulude kohta, aga maksutulude tõusust võib olla enam kui kindel, sest kogukonnamaks on oma suuruselt teisel kohal linnamaksude süsteemis.

Esimesel kohal seisab kinnisvaramaks, mida "Eesti Statistika" andmeil 1935/36. eelarveaastal

laekus linnades üle riigi kogusummas kr. 2.209.582,- moodustades 27.34% kogutuludest, mis on kaugelt üle poole sama aasta maksutuludest.

Käesolevast käsitlusest nähtub, et linnamaksude alalt puudub ühtlane kindel süsteem ja linnamaksud ei moodusta oma ette tervikut. Linna de

maksutulud on osaliselt tehtud sõltuvaks riigi-

maksudest. Kuna linnavalitsustele pannakse pea-

le järjest uusi kohustusi (hariduse, hoolekande, jne. alal), siis osutub paratamatuks linnamaksu-

de reformiläbiviimise vajadus. See aga ei peaks

milgil tingimisel toimimasuunas, kus linnaomavalit-
 .aasuse organite kaastöö maksude määramisel ja sissenõud-
 misel saaks välja tõrjutud, nagu see sündis uue
 Trahterimaksu seaduse kehtima panemisega.

6. P e a t ü k k .

Linnamaksude määramisest, sissenõudmise
korra- ja õiguskaitsest.

Linnaseaduse põhjal linnaomavalitsuste heaks
 võetava maksu määrab linnavalitsus vastavalt sea-
 dustele ja linnavolikogu otsustele. Määratud mak-
 sumus annab linnavalitsus maksukohuslasele tea-
 da vähemalt 2 nädalat enne maksu tähtaega, kui-
 võrd seadus ei määrata teisiti.
 Maksutähtajad ja viivitustrahvid, kui võrd
 need pole määratud seadusega, määratakse kindlaks
 linnavolikogu poolt. Määratud tähtajaks tasumata
 jäänud maks loetakse maksuvõlaks ja nõutakse ühes
 viivitustrahviga sisse administratiivkorras.

Üldpõhimõtteliselt, nagu väidab prof. A. Klii-

man (Haldusprotsess lhk. 173), alluvad linnavalitsused ringkonnakohtule, kinnisvara hindamise asjus ja maksundusõiguslikes küsimustes tekkivad vaidlused esitatakse otsustamiseks volikogudele ja alles viimaste otsuste vastu kaevatakse ringkonnakohtule.

Uue Linnaseadusega on maksmapandud selles linnakohtu korralduses linnamaksude õiguskaitset, Selle korra järgi maksukohuslane võib kahe nädala jooksul arvates maksulehe kättesaamisest esitada linnavalitsusele vastulause maksustamise kohta. Kui maksukohuslane ei ole rahul linnavalitsuse otsusega esitatud vastulause asjas, võib ta kahe nädala jooksul arvates otsuse kättesaamise päevast kaevata linnavolikogule. Linnavolikogu otsuse peale võib maksukohuslane kaevata administratiivkohtu korras, kusjuures edasikaebus volikogu otsuse peale tuleb esitada linnavalit-

